

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.094/2013/5. szám

A Kúria a dr. Zudor Mónika Csilla ügyvéd által képviselt **Sz.** Kft. "f.a." felperesnek a dr. Tóth Tamás Zsolt ügyvéd) által képviselt **S.** I.r., és a Kossuth Holding Válságkezelő és Felszámoló Zrt. által képviselt **G.** Zrt. „f.a.” II.r. alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt a Szegedi Törvényszéken 11.G.40.180/2011. számon folyamatban volt és a Szegedi Ítéltábla 2012. december 14-én kelt Gf.I.30.296/2012/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős ítélet ellen az I.r. alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet - a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében - hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A II.r. alperesi jogelőd (a továbbiakban: II.r. alperes) a felperesnek 13.026.366 Ft vállalkozási díjjal, a felperes az I.r. alperesnek 28.203.899 Ft szállítási díjjal tartozott.

2008. április 17-én az említett felek egy „Engedményező nyilatkozat” megjelölésű okiratot írtak alá. Ebben a felperes hozzájárult ahhoz, hogy a II.r. alperes a vele szembeni vállalkozási díj tartozásból 7.526.366 Ft-ot az I.r. alperes részére átutaljon, a felperesnek az I.r. alperessel szembeni szállítási díj tartozásának törlesztéseként.

A II.r. alperes 2008. november 10-éig, több részletben, az okiratban megjelölt pénzüsszeget az I.r. alperesnek átutalta.

Ezt megelőzően, 2007. november 19-én a felperessel szemben egy, a jelen perben nem álló cég felszámolási eljárást kezdeményezett. A Csongrád Megyei Bíróság a 2008. május 21-én jogerőre emelkedett, 2008. május 28-án közzétett végzésével elrendelte a felperes felszámolását. Az ügyvezető által, a felszámolónak 2008. június 26-án átadott tevékenység zárómérlegben a II.r. alperes vállalkozási díj tartozásának az I.r. alperes részére történt teljesítéssel csökkentett összege nem nyert feltüntetést. 2008. augusztus 8-án a felperes felszámolója ezért felhívta a II.r. alperest a könyvelésben kimutatott teljes összegű vállalkozási díj megtérítésére. A II.r. alperes a 2008. október 1-jén kelt, a felpereshez október 2-án érkezett levelében tájékoztatta a felszámolót a peres felek között 2008. április 17-én létrejött megállapodásról.

2008. július 4-én az I.r. alperes a felperes elleni felszámolási eljárásban ugyancsak a felperessel szemben fennálló teljes, 28.203.899 Ft és kamataiból eredő követelése erejéig jelentett be hitelezői igényt, amelyet a felszámoló 2008. szeptember 1-jén „f” kategóriás kielégítési sorrend megjelölésével igazolt vissza. A felperes felszámolójának nyilatkozata szerint az e kategóriába besorolt hitelezői igények várhatóan 20 %-ban kerülhetnek kielégítésre a felszámolási vagyon és az egyéb hitelezői igények mértékére tekintettel.

2010. szeptember 2. óta, a II.r. alperes jogelődjének átalakulásával létrejött II.r. alperes ugyancsak felszámolás alatt áll. 2010. szeptember 28-án a felperes e felszámolási eljárásban a jelen perben is érvényesített 7.526.366 Ft hitelezői igényét bejelentette, azt azonban a felszámoló nem igazolta vissza.

A felperes a 2008. november 20-án előterjesztett keresetében az I. és a II.r. alperest egyetemlegesen kérte kötelezni 7.526.366 Ft és ennek 2008. május 28-ától a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamatainak megfizetésére. Beadványában idézte a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (továbbiakban: Cstv.) 40. § (1) bekezdés a) pontjának, illetve (2) bekezdésének szabályait. Előadta, hogy a 2008. április 17-én kötött megállapodás az I.r. alperes, mint a felperes egyik hitelezőjének előnyben részesítésére irányult.

Az I.r. alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, az a Cstv. 40. § (1) bekezdésében írt határidőn túl került előterjesztésre. Érdemben vitatta, hogy a felperes bizonyította a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában írtak szerinti csalárdságot. Előadta azt is, a felperes elleni felszámolási eljárásban bejelentett 28.203.899 Ft összegű hitelezői igényét megalapozó követelése fennáll, ezért ennek beszámításával, még ha a kereset jogalapját meg is állapítaná a bíróság, a felperes által előterjesztett igény alaptalan.

A II.r. alperes szintén a kereset elutasítását kérte. Tagadta, hogy tudomása lett volna arról, hogy a perbeli engedményezés a hitelezők kijátszására irányult volna.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I.r. alperest 7.526.366 Ft és járulékai megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Jogi álláspontja az volt, a 2008. április 17-én kelt megállapodás - tartalmát tekintve - nem minősül engedményezési szerződésnek. Az, harmadik személy érdekében kötött olyan megállapodás, amely az I.r. alperes javára közvetlen igény érvényesítési jogot nem biztosított. Az elsőfokú bíróság rögzítette azt is, hogy a keresetlevél a Cstv. 40. § (1)-(2) bekezdéseiben írt határidőn belül érkezett, nem késett el. Rámutatott azonban arra, hogy a felperes a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti csalárd ügylet megkötésének megállapításához szükséges, a jogszabályban előírt együttes tényállási elemek megvalósulását nem bizonyította. Ezzel szemben a Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapított igényt az elsőfokú bíróság alaposnak tartotta. Úgy ítélte ugyanis a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, hogy az I.r. alperes a többi „f” kategóriába sorolt hitelezői igénnyel rendelkező hitelezőhöz képest határidő előtt hozzájutott a 7.526.366 Ft-os követeléséhez. Velük szemben emiatt előnyben részesült, így a részére nyújtott szolgáltatás visszakövetelésének feltételei fennálltak.

A II.r. alperessel szembeni keresetet az elsőfokú bíróság elutasította, ítélete e részében jogerőre emelkedett.

Az I.r. alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és az I.r. alperes marasztalásának összegét 6.021.093 Ft-ra és ennek az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű és tartamú kamatára leszállította. Ennek tükrében rendelkezett az I.r. alperes terhére megállapított elsőfokú eljárási költségek összegének csökkentéséről is, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az I.r. alperes marasztalásának a Cstv. 40. § (2) bekezdése alapján helye volt. Utalt arra, a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidőt a sérelmes szerződésről való felszámolói tudomásszerzéstől kell számítani, figyelemmel a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjára is. Hangsúlyozta, az I.r. alperes a fellebbezésében azt már nem vitatta, hogy a 2008. november 20-án előterjesztett kereset határidőben érkezett. Állította azonban, hogy abban a felperes kizárólag a Cstv. 40. § (1) bekezdésére alapítva jelölte meg igényét, a másodlagosan, a Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapított kérelmét azonban elkésztetten, 2009. augusztus 10-én terjesztette elő.

A másodfokú bíróság utalva egy korábban hozott ítéletábrái döntésre, illetve a Legfelsőbb Bíróság BH2009.248 számú eseti döntésében, az EBH2006.1422 számú elvi határozatában foglaltakra kifejtette, a keresetlevélben megjelölt jogcímhez a bíróság nincs kötve, ha a fél által előadott és bizonyított tények az igényt más jogcímen megalapozzák. Az ítéletábrá úgy találta, a felperes I.r. alperessel szembeni keresete valójában arra irányult, hogy kerüljön vissza a perbeli szolgáltatás a felszámolási vagyónba. A másodfokú bíróság rámutatott, a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdésének elhatárolása nehéz, mert mindkettő a hitelező előnyben részesítése esetére biztosít jogi eszközt a felszámolás alá került társaság részére. Úgy ítélte, hogy a felperes már a keresetlevelében is arra hivatkozott - azt igényelte -, hogy az I.r. alperes azért fizesse vissza a megjelölt perbeli összeget, mert hitelezőként előnyben részesült. Tartalmilag tehát a Cstv. 40. § (2) bekezdésében írt törvényi feltételre is tényállítást tett.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes az engedményezés tényéről való tudomásszerzés időpontját bizonyította a keresetlevelének mellékletéhez csatolt, hozzá 2008. október 2-án érkezett tájékoztatással. Ehhez az időponthoz képest a keresete a 90 napos szubjektív, illetőleg a felszámolást elrendelő végzés közzétételének 2008. május 25-i időpontjától számított 1 éves objektív - jogvesztő - határidőn belül, már 2008. november 20-án benyújtásra került, nem késett el.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság helytálló indokai alapján arra következtetett, hogy az I.r. alperes előnyben részesítésének ténye egyértelműen bizonyított. A perbeli megállapodás hiányában ugyanis az I.r. alperes a többi hitelezővel együtt jutott volna - arányosan - kielégítéshez a felszámolási eljárásban.

A perbeli „Engedményezési nyilatkozat” jogi minősítése tekintetében azonban az ítéletábrá jogi álláspontja eltért az elsőfokú bíróságétól. A Ptk. 328. § (1) bekezdésének, 329. § (1) bekezdésének, a Ptk. 205. § (2) bekezdésének egybevetésével úgy ítélte, hogy az engedményezési szerződés lényeges tartalmi elemeit a perbeli okirat tartalmazta. Abból megállapítható volt az engedményezés ténye, a követelés kötelezettje, jogcíme, az új jogosult személye. Nem tulajdonított ezért jogi jelentőséget annak, hogy a felek a szerződésükben az „engedményezés” kifejezést nem használták. Az ítéletábrá szerint megállapítható volt a közös céljuk is, és a Ptk. 207. § (1) bekezdésnek a szerződési nyilatkozatok értelmezésére vonatkozó szabályai alapján kétséget kizáróan az is, hogy a felperes a II.r. alperessel szembeni követelését az I.r. alperesre engedményezte annak érdekében, hogy az I.r. alperessel szembeni tartozása az engedményezett összeggel csökkenjen. A másodfokú bíróság úgy vélte, az általa elfogadott értelmezést az okirat elnevezése is alátámasztja. Abból pedig, hogy a kötelezett aláírta a szerződést arra következtetett, a felek a gazdasági életben kialakult szokásnak megfelelően ily módon

teljesítették a kötelezett értesítésére vonatkozó, Ptk. 328. § (3) bekezdésében írt kötelezettséget.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal azonosan úgy ítélte, hogy a perbeli nagyságrendű követelés engedményezése nem tartozik a rendes gazdálkodás körébe. Nem tekintendő ugyanis a társaság napi működéséhez elengedhetetlenül szükséges, azt követlenül szolgáló kifizetésnek.

Mindezekre tekintettel annak érdekében, hogy az I.r. alperes a többi hitelezővel szemben ne kerüljön előnybe, a követelésének olyan hányadához jusson, mint a többi azonos besorolású követeléssel rendelkező hitelező, az I.r. alperest azon összeg erejéig kötelezte visszafizetésre, amely tekintetében a többi hitelező kielégítési arányához képest előnyhöz jutott. Ezt az arányt, a felszámolónak az „f” kategóriába tartozó hitelezők követelésének kielégítési arányára tett nyilatkozata alapján, a követelés bizonyosan 20 %-os kielégíthetőségére tekintettel határozta meg. Ennek tükrében a marasztalási összeget az ítélet rendelkező részében írtaknak megfelelően leszállította.

A másodfokú bíróság kifejtette azt is, az elsőfokú bíróság beszámítási kifogást elutasító döntésével maradéktalanul egyetértett. A jogalkotói céllal ellentétes lenne, ha az I. r. alperes beszámítással élhetne, mivel annak folytán az azonos kategóriában lévő hitelezőkhöz képest igénye nagyobb arányban nyerhetne kielégítést, őket megelőző időpontban, ami a Cstv. 40. § (2) bekezdésének megkerülésére teremtené jogi lehetőséget.

Az I.r. alperes a jogerős ítélettel szembeni felülvizsgálati kérelmében kérte annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása helyett, teljes megváltoztatását, és a felperes teljes keresetének elutasítását. Előadta, hogy a jogerős ítélet a Pp. 121. § (1) bekezdés e) pontját, 215. §-át, a Cstv. 40. § (2) bekezdését, a Cstv. 36. § (1) bekezdését sérti.

Vitatta, hogy a felperes Cstv. 40. § (2) bekezdésére hivatkozással előterjesztett keresete nem késett el. Állította, hogy arra vonatkozóan az eredetileg előterjesztett keresetlevél határozott kereseti kérelmet nem tartalmazott. Először, 2009. augusztus 10-i beadványában - a kereset előterjesztésére a Cstv. 40. § (1) bekezdésében előírt objektív jogvesztő határidő lejártán túl - kérte csak a felperes a Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapítottan az alperesek egyetemleges marasztalását. Utalt arra is, hogy a felperes az I.r. alperes részére a keresetlevélnek a bírósághoz érkezését megelőzően felszólítást nem küldött.

Az I.r. alperes hivatkozott arra is, a 2008. április 17-i megállapodás - amint azt a másodfokú bíróság is megállapította - a Ptk. 328. § (1) bekezdése szerinti engedményezés volt. Az adós által nyújtott szolgáltatás a követelés engedményezése - átruházása

-, nem pedig a követelés teljesítése volt. A szolgáltatás visszakövetelése tehát az I.r. alperesre engedményezett követelés visszaadását jelenti, ami ha eredményes, az alpereseknek a tényleges teljesítésre tekintettel egymás között kell elszámolniuk. Az I.r. alperes szerint az eljáró bíróságok ezért túlterjeszkedtek a kereseti kérelmen, amikor az I.r. alperest pénz megfizetésére kötelezték.

Az I.r. alperes állította azt is, bizonyította, a perbeli összeggel utóbb csökkentve, a felperessel szembeni, felszámoló által is visszaigazolt hitelezői igénye 20.667.533 Ft. Vitatta, hogy ennek beszámítására a Cstv. 36. § (1) bekezdésében írtakra is figyelemmel, ne lenne mód. Állította, a Cstv. 40. § (2) bekezdése a kötelezett beszámítására vonatkozóan kizáró rendelkezéseket nem tartalmaz.

Hangsúlyozta, éppen az I.r. alperes jutna méltánytalan helyzetbe, ha jelentős hitelezői igénye indokolatlanul növekedne a megtérülés legkisebb esélye nélkül.

Az I. r. alperes hivatkozott arra is, a Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapított visszakövetelési jog határidőben történt gyakorlására vonatkozó tényállás téves megállapítása a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésén alapszik.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását indítványozta. Vitatta az I. r. alperes által állított jogszabálysértéseket.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján. Megállapította, hogy a támadott határozat az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

A polgári peres eljárás egyik legfontosabb, a Pp. 3. § (2) bekezdésében írt alapelve: a bíróság - a törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat azonban nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.

Ez az alapelv érvényesült, amikor a másodfokú bíróság a 2008. november 20-án előterjesztett keresetlevelet annak tartalma szerint ítélte meg. A Kúria egyetértett azzal a jogerős ítéletben kifejtett jogi állásponttal, hogy a felperes az alperesek marasztalása iránti igényét már ebben az időpontban, a Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapítottan is előterjesztette. Erre utal, hogy a keresetlevél maga is idézi a Cstv. 40. § (2) bekezdésének szabályait. Ezt támasztja alá, hogy - bár nem vitásan a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontját felhíva támadta - az ekkor még jogi képviselő nélkül, a felperes nevében eljáró felszámoló a perbeli „Engedményezési nyilatkozatot”, ehhez azonban hozzátette azt is, a megállapodás egy hitelező előnyben részesítését célozta. A Kúria emiatt a Pp. 121. § (1)

bekezdés e) pontjának, illetve a Cstv. 40. § (2) bekezdésben az igény előterjesztésére előírt határidőre vonatkozó előírás megsértésére tett I.r. alperesi állítást tévesnek tartotta.

A Kúria nem észlelte a Pp. 215. §-ának megsértését sem. A felperes az eredetileg előterjesztett keresetlevelének benyújtása óta kérte az I.r. alperes marasztalását a bíróságtól. Ő ugyanis - a felperesi előadás szerint - a javára szóló engedményezés folytán, az eredetileg a felperest megillető szolgáltatáshoz a II.r. alperestől hozzájutott. A Cstv. 40.§ (2) bekezdése szerint, ezt a részére teljesített, a rendes gazdálkodás körén kívül eső szolgáltatást köteles az adós felperes részére, annak felszámolási vagyonába visszaszolgáltatni, mivel ahhoz a vele azonos kielégítési rangsorban álló hitelezőkhöz képest előnyben részesülve jutott. A jelen per tárgya nem szerződés érvénytelenségének megállapítása, annak jogkövetkezményei alkalmazása, hanem a megelőzően említett speciális jogszabályon alapuló igény elbírálása volt. A Kúria ezért az I.r. alperes által kifejtett azzal az érveléssel nem értett egyet, hogy az I.r. alperessel szemben csak az engedményezett követelés visszaadása iránt terjeszthetett volna elő a felperes kérelmet.

A Kúria maradéktalanul egyetértett az eljárt bíróságokkal abban is, hogy a Cstv. 40. § (2) bekezdésének, mint szabályozásnak célját tekintve, az I.r. alperesi beszámításra még akkor sem kerülhet sor, ha egyébként annak feltételei akár a Ptk. 296. § (1) bekezdésében, akár a Cstv. 36. § (1) bekezdésében foglaltak szerint egyébként fennállnának.

Mindezekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával.

Az I.r. alperes eredménytelen felülvizsgálati kérelme miatt, a Pp. 270. § (1) bekezdése, illetve 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárás során felmerült jogi képviseleti munkadíjból álló költségének megtérítésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM r. 3. § (2) bekezdés a) pontja, illetve (5) bekezdése alapján határozta meg.

Budapest, 2013. december 17.

. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke, dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. előadó bíró, dr. Csőke Andrea s.k. bíró